

NYOLC ÉVNYI PERESKEDÉS EGY NŐI NEMISZERVÉRT, AVAGY FACEBOOK, CENZÚRA, MEZTELENSÉG, MŰVÉSZET

GOSZTONYI GERGELY

Az MTA-ELTE Jogtörténeti
Kutatócsoport (ELKH) blogja

A SZERZŐ:

DR. GOSZTONYI GERGELY

AZ ELTE MAGYAR ÁLLAM- ÉS
JOGTÖRTÉNETI TANSZÉKÉNEK
ADJUNKTUSA

GOSZTONYI@AJK.ELTE.HU

2022. május 2.

Gustave Courbet francia festő *L'Origine du monde* (A világ eredete) című művét sokan a világ egyik legprovokatívabb festményének tartják. Az 1866-os alkotás egy női nemi szervet ábrázol premier plánban, és ma a Musée d'Orsay egyik leginkább látogatott kiállítási tárgya. Már a megalkotása utáni időben is viták övezték, és csak jó 120 évvel később, 1988-ban állították ki először nyilvánosan.¹

2011-ben egy francia általános iskolai tanár, Frédéric Durand-Baïssas a kép történetéről szóló linket osztott meg a Facebook-on, amelyhez magát a képet is csatolta. A Facebook – szinte azonnal a feltöltés után – törölte a képet, mondván, hogy pornográf tartalomról van szó. Emellett – mindenfajta

előzetes figyelmeztetés vagy indoklás nélkül – Durand-Baïssas felhasználói fiókját is letiltották és törölték a moderátorok. Ő perre vitte a kérdést egy párizsi bíróságon: keresetlevele szerint a Facebook cenzúrázta az általa feltöltött tartalmat, ami ráadásul művészi alkotásnak minősül, így a pornográfia vádjá sem állhat meg. Sérelmezte azt is, hogy nem kapott indoklást a cég moderálási döntéséről, illetve elvesztette több száz Facebook kapcsolatát és korábban feltöltött olyan tartalmait, amelyeknek jogszerűségét senki nem vitatta. Álláspontja alapján mindezek miatt jelentősen sérült a véleménynyilvánítási szabadsága, amiért 20.000 eurós kártérítésre is igényt tartott. A Facebook elsőként a francia joghatóságot vitatta, hiszen a Felhasználási Feltételekben (FF) –, amelyet minden felhasználónak el kell fogadnia az oldalra való regisztrációkor – szerepelt, hogy a jogvitákat az amerikai cég székhelyén, Kalifornia államban kell rendezni. Másrészt ugyanebben az FF-ben a felhasználók elfogadják a Közösségi Alapelveket (KA), amely szerint az oldalon tilos a meztelenség mindenfajta – akár művészeti alapú – megjelenítése. Harmadrészt a cég teljes mértékben elutasította a cenzúra vádját, és nem szólás szabadsági kérdésnek, hanem szerződéses nem teljesítésnek keretezte a meztelenségi-klauszula megsértését, így a tartalom eltávolítását és a fiók felfüggesztését a kötelmi jog alapján ítélte meg.

Álláspontjának egyértelműsége ellenére a Facebook az összes jogi lehetőségét kihasználta a következő évek-

ben, hogy ne kelljen egy francia bíróság előtti eljárásban részt vennie. A kizárólagos amerikai joghatóság fenntartásának elsődleges oka a céggel szembeni pereskedési hajlandóság és lehetőség földrajzi minimalizálása volt. Ugyanakkor azt is figyelembe vették, hogy amennyiben nem amerikai joghatóság előtt perlik, az akkora már világméretűvé nőtt techmammot eltérő jogrendszerek és jogintézmények hálójában találja magát, és a korábban felállított jogi immunitása² is megkérdőjelezhető.

2015 elején végül a francia bíróság – az FF-et visszaélés-szerűnek minősítve³ – helyt adott Durand-Baïssas kérelmének, és kimondta, hogy a szolgáltatás nyújtásának helyszíne szerinti bíróság illetékessége fennáll a Facebook esetében.⁴ Ugyanebben a hónapban a cég – hivatalosan az ügytől függetlenül – bejelentette, hogy lazít a KA meztelenségi-klauszuláján, és engedélyezik a meztelen alakokat ábrázoló festményekről, szobrokról és más művészeti alkotásokról készült fotók feltöltését.

A per akkori szakaszában a felek új érvekkel is előálltak: a felperes elfogadta, hogy 2011-ben a KA tiltotta a meztelenség bármilyen formáját, de a képet a francia kultúra egyik legfontosabb alkotásának tartotta, amelyre kivétel szabályt kellett volna felállítani. Az alperes ugyanakkor azt vetette fel, hogy felhasználói fiókjának törlése után a felperes létre tudott hozni egy új fiókot, amely egyrészt újfént FF-et sértett, hiszen álnevet használt,

ugyanakkor arra is feltöltötte a kérdéses fotót, ami nem került törlésre. Így továbbra is fenn-tartotta, hogy a törlés egy kontraktuális viszony megsér-tése és nem cenzúra miatt történt. A felperes viszont-válaszában kiemelte, hogy a festmény feltöltése után nagyon rövid idővel történt meg a törlés és a tiltás, amit így nehézkes lenne véletlenül beállítani.

2018-ban a francia bíróság egy vegyes kimenetelű ítéletet hozott.

Egyrészt kimondta, hogy a Facebook nem teljesítette szerződéses kötelezettségeit a felperessel szemben, amikor mindenféle előzetes figyelmeztetés vagy indoklás nélkül letiltotta és törölte felhasználói fiókját. Ugyanakkor a bíróság elutasította a felperes minden típusú kártérítési igényét, hiszen egyrészt nem látta bizonyítottnak, hogy valóban a festmény feltöltése miatt történt meg a felhasználói fiók törlése, másrészt a felperes azonnal tudott egy új fiókot készíteni, ahova a kérdéses képet újra fel tudta tölteni. A csalódott felperes ügyvédje arra hívta fel a figyel-

met, hogy a bíróság nem foglalkozott a cenzúra és a véleménynyilvánítás kérdésével, hanem egy kontraktuális jogviszonyra egyszerűsítette le a kérdést.⁵ Fontos ugyanakkor, hogy a bíróság kimondta, hogy az FF kaliforniai joghatóságot kikötő rendelkezése tisztességtelen a fogyasztókra nézve, így semmisnek kell tekinteni. Ugyanígy hosszú távú jelentőséggel bír, hogy az előzetes figyelmeztetés és indoklás nélküli törlési gyakorlatot is tisztességtelenné minősítette a bíróság.

Az ítélet ellen Durand-Baïssas fellebbezni tervezett, ám végül a felek 2019-ben peren kívüli egyezséget kötöttek. Ennek alapján mindkét fél egy nyilvánosságra nem hozott pénzüsszeggel támogatja a Le M.U.R. (A fal) nevű - városi művészetet, azaz street art-ot támogató - párizsi non-profit szervezetet. Mindennek következtében a bíróság nem döntött jogerősen a felmerült jogkérdésekben, ám a nyolc évnyi pereskedés számos tanulsággal szolgált a Facebook és a hatalmas techmámutok működését illetően.

Egyrészt kiemelten fontos, hogy az FF ma már egyértelműen kimondja,

hogy az Európai Unió tagállamában életvitelszerűen élők a Facebook elleni kereseteiket főszabályként az adott tagállam jogszabályai alapján az adott tagállam bármely illetékes bíróságánál benyújthatják. A felhasználó minden más esetben hozzájárul ahhoz, hogy a követelést Írország valamely illetékes bíróságánál rendezzék, és hogy az FF-re és bármely követelésre nézve Írország jogszabályai alkalmazandók, tekintet nélkül a kollíziós szabályokra.⁶ Másrészt a megjeleníthető meztelenségre vonatkozó részletszabályokat is pontosították, bár fenntartották, hogy a meztelenség digitális tartalomként való megjelenítése főszabályként továbbra is tiltott. Két fontos kivétel-szabályt ugyanakkor ma már tartalmaz a KA: egyrészt engedélyezhető a meztelenség, ha a tartalmat oktatási vagy tudományos kontextusban tették közzé, másrészt pedig „a meztelen testet ábrázoló festmények, szobrok és más művészeti alkotások fényképeit is megengedjük.”⁷

Bár a kisszámú emberi moderátor és a mesterséges intelligencia használatával az összes problémát sosem fogjuk tudni kiszűrni,⁸ ha csak annyit elért Durand-Baïssas, hogy a művészet és a pornográfia internetes megkülönböztetése pontosabb lett, már megérte ez a nyolc évnyi pereskedés.

Hivatkozások:

¹ Magyar vonatkozású érdekesség, hogy az alkotás

sokáig báró Hatvany Ferenc tulajdonában volt.

² Lásd Gosztonyi, Gergely: *Cenzúra Arisztotelésztől a Facebookig*. Budapest, 2022, Gondolat Kiadó, 99-101. p.

³ Toor, Amar: 19th century vagina sparks French lawsuit against Facebook. *The Verge*, 2015. március 6.

⁴ Jenne, Amelia: French teacher demands €20,000 payout after Facebook bans post of Gustave Courbet painting for breaching nudity policy. *Independent*, 2015. május 21.

⁵ Sotto, Philippe: French Court Issues Mixed Ruling in Facebook Nudity Case. *Courthouse News Service*, 2018. március 15.

⁶ <https://hu-hu.facebook.com/legal/terms/> (2022.04.12).

⁷ <https://transparency.fb.com/hu-hu/policies/community-standards/adult-nudity-sexual-activity/> (2022.04.12).

⁸ Elég csak a Willendorfi Vénusz vagy Koppenhága ikonikus szobra, a Kis habléány Facebook-ról történő eltávolítására gondolni. Gosztonyi, 2022, 173. p.

Képek elérhetősége:

1. oldal: Frederic Durand-Baïssas: https://www.washingtontimes.com/multimedia/image/ap_france_facebook_trial_26232.jpg/ (2022. 04. 25.)

2. oldal: Gustave Courbet: L'Origine du monde 2: https://miro.medium.com/max/1400/1*0ftqc4T01U1HXF-Ttr8Cow.jpeg (2022. 02. 08.)